

Warszawa, 12 grudnia 2025 r.

OPINIA
Unii Metropolii Polskich
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (22 października 2025 r.)
druk nr 2006

Opinia uwzględnia zarówno analizę proponowanych przepisów i uzasadnienia projektu, jak i perspektywę samorządów skupionych w UMP, które w praktyce ponoszą zasadniczą odpowiedzialność za organizacyjną obsługę wyborów na swoim terenie.

Wprowadzenie funkcji sekretarza obwodowej komisji wyborczej – założenia i podstawowe zastrzeżenia

Projekt ustawy zakłada powołanie w każdej obwodowej komisji wyborczej dodatkowej osoby pełniącej funkcję sekretarza komisji. Zgodnie z projektem, sekretarz ma być powoływany przez właściwego komisarza wyborczego spośród kandydatów zgłaszanych przez wójta, przy zachowaniu określonych kryteriów ustawowych. Sekretarz ma być formalnie członkiem komisji, w randze zbliżonej do urzędnika wyborczego, a jego zasadniczą rolą ma być współdziałanie z przewodniczącym komisji w celu zapewnienia należytego poziomu organizacyjnego i merytorycznego pracy komisji.

Projektodawcy wskazują w uzasadnieniu, że celem proponowanych rozwiązań jest uzupełnienie dotychczasowych mechanizmów kontroli (m.in. obecności mężów zaufania) o element profesjonalny, który ma podnieść wiarygodność procesu wyborczego oraz ograniczyć skalę błędów popełnianych przy ustalaniu wyników głosowania. UMP podziela ogólną diagnozę, że dotychczasowy model prac komisji bywa zawodny. Stan ten potwierdzają także badania naukowe. Jak wykazały badania prof. T. Czapiewskiego w tekście dotyczącym funkcjonowania obwodowych komisji wyborczych, najczęstsze nieprawidłowości obejmują błędy przy wypełnianiu protokołów oraz nieprawidłowe potwierdzanie tożsamości wyborców¹.

Jednocześnie UMP ocenia, że proponowane rozwiązanie w obecnym kształcie nie doprowadzi do realnej profesjonalizacji prac komisji. W praktyce wprowadzenie sekretarza oznacza zmianę struktury komisji w tym sensie, że jedno z dotychczasowych miejsc w komisji zostanie obsadzone przez osobę wskazaną przez gminę, a pozostałe – przez przedstawicieli komitetów wyborczych. Liczebność komisji pozostaje jednak bez zmian. Skład komisji zachowa społeczny charakter, a jedna dodatkowa funkcja – bez zapewnienia odpowiednich narzędzi, szkoleń i realnego wsparcia – nie jest w stanie sama z siebie zmienić jakości pracy komisji.

¹ Czapiewski, T. (2025). Funkcjonowanie obwodowych komisji wyborczych w Polsce: wyzwania w świetle badań empirycznych. Przegląd Prawa Konstytucyjnego, 2(84), 25–39 <https://doi.org/10.15804/ppk.2025.02.02>

W ocenie UMP wprowadzenie sekretarza w brzmieniu zaproponowanym w projekcie może napotkać trudności realizacyjne, które ograniczą skuteczność tej regulacji. Istnieje ryzyko, że zamiast oczekiwanego usprawnienia pracy komisji, nowe przepisy mogą zostać zinterpretowane jako przeniesienie ciężaru odpowiedzialności za ewentualne nieprawidłowości z poziomu samej komisji na wójta, jako organu wskazującego kandydata.

Jednocześnie zrozumiałe jest dążenie do zapewnienia szerokiego kręgu kandydatów do pełnienia funkcji sekretarza. UMP postuluje, aby poszerzyć katalog osób uprawnionych do pełnienia tej funkcji o inne grupy zawodowe posiadające potencjalnie wysokie kompetencje prawno-organizacyjne, takie jak prawnicy (adwokaci, notariusze), pracownicy sądów czy naukowcy specjalizujący się w prawie wyborczym. Osoba z wykształceniem prawniczym lub administracyjnym także ma odpowiednie kwalifikacje, aby zostać sekretarzem komisji. Szerszy dobór kandydatów – przy zachowaniu wymogu apolityczności – ułatwiłby znalezienie osób kompetentnych, zwłaszcza w dużych miastach, gdzie liczba komisji jest bardzo duża, a zapotrzebowanie na kadry wysokie.

Obowiązki sekretarza a realne możliwości ich wykonywania

Projekt zakłada powierzenie sekretarzowi szeregu obowiązków, w tym prowadzenia ewidencji czasu przebywania mężów zaufania w lokalu wyborczym. Mężowie zaufania mają prawo stawiać się w lokalu w dowolnym momencie pracy komisji – zarówno przed otwarciem lokalu, jak i w trakcie głosowania – oraz wielokrotnie wchodzić i wychodzić z lokalu. Rzetelne prowadzenie ewidencji takich wejść i wyjść wymagałoby de facto nieprzerwanej obecności sekretarza w lokalu od godziny 6.00 rano do chwili podpisania protokołu, często w godzinach nocnych.

W praktyce nie jest możliwe, aby jedna osoba stale przebywała w lokalu wyborczym przez cały ten okres, bez zapewnienia systemu zmian, odpoczynku i zastępstw. Przewodniczący komisji dysponuje zastępcą, a pozostali członkowie mogą się wymieniać, natomiast w projekcie nie przewidziano analogicznych rozwiązań dla sekretarza. Powierzenie mu obowiązków wymagających ciągłej obecności w lokalu jest zatem nierealne organizacyjnie.

Z tego względu UMP postuluje, aby obowiązek prowadzenia ewidencji czasu przebywania mężów zaufania spoczywał na przewodniczącym komisji lub jego zastępcy. Są to osoby, których stała obecność w lokalu wyborczym jest wprost przewidziana przez przepisy, co czyni je naturalnymi adresatami tego typu obowiązków.

Należy podnieść postulat uzupełnienia projektu nowelizacji o zmiany w art. 154 Kodeksu wyborczego. W świetle proponowanego przeniesienia kompetencji w zakresie wystawiania zaświadczeń dla mężów zaufania na sekretarza komisji wyborczej, brak analogicznych regulacji w odniesieniu do członków komisji stanowi lukę systemową. Postuluje się zatem, aby sekretarz Obwodowej Komisji Wyborczej był również podmiotem uprawnionym do wystawiania zaświadczeń potwierdzających udział w pracach komisji, służących do celów pracowniczych (zwolnienia od pracy), co zapewni spójność procedur administracyjnych w ramach komisji. Nie uregulowano również kwestii, kto jest podmiotem właściwym do podpisania zaświadczenia o zwolnieniu od pracy dla sekretarza komisji, w przypadku, gdyby takie uprawnienie mu przysługiwało.

Wymogi wobec kandydatów na sekretarzy i ich konsekwencje praktyczne

Na szczególną uwagę zasługuje brzmienie art. 183a § 1 pkt 4 Kodeksu wyborczego, który ustanawia wymóg, aby kandydatem na sekretarza była osoba zatrudniona w urzędzie obsługującym organ administracji rządowej lub samorządowej, bądź w jednostkach im podległych lub przez nie nadzorowanych. Rozwiązanie to wydaje się być mechanicznym powieleniem kryteriów odnoszonych

do urzędnika wyborczego, z tą zasadniczą różnicą, że kandydat na urzędnika wyborczego zgłasza się samodzielnie, natomiast kandydatów na sekretarzy zgłasza wójt. Tymczasem, jak wskazuje doktryna, proces wyborczy powinien być przeprowadzany przez niezależną i neutralną politycznie administrację wyborczą oraz poddany niezależnym mechanizmom kontrolnym (weryfikacyjnym)².

Wójt nie posiada realnych narzędzi ani wiedzy, które pozwalałyby na rzetelną ocenę kompetencji i rzetelności pracowników administracji rządowej, niezwiązanych z gminą organizacyjnie. W praktyce oznacza to, że wójt nie będzie skłonny zgłaszać kandydatów spoza struktur samorządowych, za których nie może udzielić rękojmi należytego wykonywania obowiązków. Rozwiązanie to sprawia, że wskazany przepis może stać się w praktyce martwy, a katalog potencjalnych kandydatów zostanie wąsko ograniczony do pracowników jednostek samorządu terytorialnego.

Dodatkowo art. 183a § 1, który stanowi, że właściwy komisarz wyborczy powołuje sekretarzy obwodowych komisji spośród kandydatów spełniających wymogi ustawowe, budzi wątpliwości interpretacyjne w zakresie liczby kandydatów, jakich wójt może zgłosić do jednej komisji. Brak sformalizowanej procedury selekcji w przypadku zgłoszenia więcej niż jednego kandydata na jedno miejsce może prowadzić do sytuacji, w której komisarz będzie zmuszony do arbitralnego wyboru lub faktycznego losowania. Taki stan rzeczy nie znajduje oparcia w dotychczasowych procedurach prawnych i tworzy niepotrzebne ryzyko sporów oraz zarzutów braku przejrzystości.

Warto ponownie przeanalizować wprowadzony w projekcie górny limit wieku dla kandydata na sekretarza (65 lat), którego nie przewidziano dla pozostałych członków komisji. Rozwiązanie to nie znajduje uzasadnienia, biorąc pod uwagę, że osoby w tym wieku pozostają często aktywne zawodowo i społecznie. Dla porównania, w przypadku innych funkcji o charakterze społecznym, np. ławników sądowych, granica ta wynosi 70 lat. Biorąc pod uwagę obciążający charakter pracy w komisjach oraz częste rezygnacje członków ze względów zdrowotnych, zasadne wydaje się ujednolicenie górnej granicy wieku dla wszystkich członków komisji (np. do 70 lat, analogicznie do przepisów o ustroju sądów powszechnych), zamiast dyskryminowania wyłącznie jednej funkcji.

Doprecyzowania wymaga również przesłanka negatywna dotycząca „prowadzenia działalności publicznej niedającej się pogodzić z funkcją sekretarza”. Projektodawcy nie precyzują tego pojęcia ani nie wskazują trybu weryfikacji tej okoliczności. Brak jasnych kryteriów oceny stworzy ryzyko uznaniowości przy powoływaniu sekretarzy, zwłaszcza że wymóg ten nie dotyczy pozostałych członków komisji.

Liczebność komisji a efektywna organizacja pracy

Należy także zwrócić uwagę na kwestię liczebności obwodowych komisji wyborczych. Przepisy określające liczbę członków komisji w zależności od liczby mieszkańców danego obwodu nie uległy zmianie, jednak w nowym stanie prawnym do limitu tego wliczany ma być również sekretarz komisji. Jednocześnie do obowiązków sekretarza – zgodnie z projektem – nie należy bezpośrednia obsługa procesu głosowania, w szczególności weryfikacja tożsamości wyborców oraz wydawanie kart do głosowania.

Taka konstrukcja powoduje, że efektywny zespół obsługujący wyborców zostaje w praktyce zmniejszony o jedną osobę. Zgodnie z wymogami prawa, w lokalu musi stale przebywać co najmniej

² Sokala A., Michalak B., Uziębło P., *Leksykon prawa wyborczego i referendalnego oraz systemów wyborczych*, Warszawa 2013, s. 268

połowa składu komisji, w tym przewodniczący lub jego zastępca. Wliczenie sekretarza do składu bez jednoczesnego powierzenia mu zadań związanych z bezpośrednią obsługą głosowania oznacza, że pozostali członkowie będą zmuszeni wykonywać więcej czynności przy tej samej formalnej liczebności komisji. Może to prowadzić do zaburzenia płynności pracy komisji oraz tworzenia się kolejek, zwłaszcza przy wysokiej frekwencji.

Ponadto przepisy wprost nakładają obowiązek stałej obecności w lokalu na przewodniczącego i jego zastępcę, milczą natomiast w kwestii wymogu stałej obecności sekretarza, choć przypisują mu obowiązki, których realizacja – jak np. prowadzenie ewidencji czasu przebywania mężów zaufania – wymaga nieprzerwanej obecności. Powstaje w ten sposób niespójność między treścią obowiązków a brakiem jednoznacznych wymogów co do sposobu ich wykonywania.

Brak procedur awaryjnych w przypadku rezygnacji sekretarza lub braku kandydatów

Projekt ustawy nie precyzuje trybu postępowania w sytuacji nagłej rezygnacji sekretarza komisji z pełnionej funkcji w trakcie trwania głosowania ani w przypadku jego nieobecności z przyczyn losowych. Nie określono również mechanizmu postępowania, gdy wójt nie dysponuje kandydatami chętnymi lub spełniającymi wymogi formalne do objęcia funkcji sekretarza.

Ponadto przepisy wprost nakładają obowiązek stałej obecności w lokalu na przewodniczącego i jego zastępcę, milczą natomiast w kwestii wymogu stałej obecności sekretarza, choć przypisują mu obowiązki, których realizacja – jak np. prowadzenie ewidencji czasu przebywania mężów zaufania – wymaga nieprzerwanej obecności. Powstaje w ten sposób niespójność między treścią obowiązków a brakiem jednoznacznych wymogów co do sposobu ich wykonywania.

Zasadne byłoby uzupełnienie projektu o procedury na wypadek zdarzeń losowych, takich jak nagła choroba sekretarza uniemożliwiająca mu pracę w dniu głosowania lub w okresie poprzedzającym. Ustawodawca nie wskazuje, czy w takiej sytuacji jego obowiązki może przejąć przewodniczący lub inny członek komisji. Jeżeli zastępstwo jest możliwe przez dowolnego członka komisji, podważa to sens rygorystycznych wymogów formalnych stawianych sekretarzom. Brak przepisów awaryjnych w tym zakresie może doprowadzić do paraliżu prac komisji w dniu wyborów.

Wydaje się konieczne uzupełnienie regulacji o rozwiązania awaryjne w tych obszarach, aby zapewnić pełną spójność przepisów. W warunkach dnia głosowania, gdy czas reakcji jest ograniczony, brak jasnych przepisów może prowadzić do paraliżu prac komisji, a w skrajnych przypadkach – do podważenia prawidłowości przeprowadzenia głosowania w danym obwodzie. Ustawodawca powinien przewidzieć procedurę zastępczą, np. upoważnienie przewodniczącego lub wskazanego członka komisji do czasowego przejęcia obowiązków sekretarza, a także rozwiązania na wypadek braku zgłoszeń kandydatów.

Rola sekretarza przy sporządzaniu protokołu i obsłudze systemu teleinformatycznego WOW

Projektowane przepisy wskazują, że do zadań sekretarza obwodowej komisji wyborczej ma należeć m.in. zapewnienie prawidłowości i koordynowanie sporządzania protokołu głosowania przez komisję. UMP postuluje doprecyzowanie tych regulacji poprzez jednoznaczne wskazanie, że to sekretarz wprowadza dane ze sporządzonego protokołu bezpośrednio do systemu teleinformatycznego Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).

Przypisanie sekretarzowi roli operatora systemu teleinformatycznego jest uzasadnione z punktu widzenia organizacji pracy komisji. Po pierwsze, wiąże się z naturalnym przedłużeniem jego roli jako osoby odpowiedzialnej za stronę organizacyjno-techniczną. Po drugie, pozwala ograniczyć liczbę

osób z zewnątrz zaangażowanych w proces ustalania wyników głosowania – obecnie gminy są zmuszone rekrutować zewnętrznych operatorów informatycznych i zawierać z nimi odrębne umowy cywilnoprawne. Po trzecie, rozwiązanie to przyniosłoby wymierne korzyści organizacyjne dla jednostek samorządu terytorialnego poprzez uproszczenie logistyki, zmniejszenie obciążeń administracyjnych i redukcję kosztów związanych z rekrutacją i obsługą operatorów.

Konsekwencją przypisania sekretarzowi wyłącznej odpowiedzialności za obsługę systemu teleinformatycznego powinna być odpowiednia waloryzacja przysługującego mu uposażenia. Rozszerzenie katalogu zadań o funkcję operatora systemu wiąże się z koniecznością posiadania dodatkowych kompetencji technicznych oraz ze znacznym wzrostem odpowiedzialności w kluczowym momencie ustalania wyników. UMP postuluje, aby w razie nałożenia na sekretarza obowiązku obsługi systemu teleinformatycznego WOW, wysokość jego diety została ustalona na poziomie 150% stawki przewidzianej dla przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej.

Brak systemu szkoleń dla sekretarzy i jego skutki

W uzasadnieniu do projektu nowelizacji ustawodawca wskazuje, że zasadniczym celem wprowadzanych zmian jest usprawnienie organizacji prac obwodowych komisji wyborczych poprzez ustanowienie funkcji sekretarza. W ocenie UMP cel ten nie zostanie osiągnięty w obecnym brzmieniu przepisów, przede wszystkim z uwagi na brak systemowego, obligatoryjnego szkolenia dla osób pełniących funkcję sekretarza.

Obowiązki sekretarza znacząco różnią się od zadań szeregowych członków komisji i wymagają wyższego poziomu wiedzy o procedurach wyborczych oraz narzędziach wykorzystywanych w procesie organizacji wyborów. Tymczasem projekt nie przewiduje żadnego odrębnego trybu przygotowania sekretarzy do pełnienia tej roli. Przygotowanie merytoryczne sekretarzy pozostaje w praktyce uzależnione od decyzji wójta co do kierowania pracowników na szkolenia, co nie daje gwarancji jednolitego i wysokiego standardu obsługi komisji w skali kraju.

Należy podkreślić, że samo kryterium posiadania wyższego wykształcenia nie stanowi wystarczającej gwarancji profesjonalizmu w realizacji procedur wyborczych. Doświadczenia z poprzednich wyborów i wyniki badań naukowych wskazują, że fakt, iż większość członków obwodowych komisji wyborczych legitymowała się wykształceniem wyższym, nie przełożył się na eliminację błędów i pomyłek przy ustalaniu wyników głosowania. Badania naukowe potwierdzają, że kluczowym warunkiem ograniczenia błędów jest standaryzacja procedur, jasny podział zadań oraz przygotowanie członków komisji do pracy pod presją czasu³.

Niedostateczny system szkoleń w połączeniu z zakresem zadań sekretarza może generować wyzwania organizacyjne dla organów wykonawczych gmin. Skoro to wójt wskazuje kandydata, a ustawodawca nie zapewnia mu narzędzi do rzetelnego przygotowania tej osoby, ewentualne błędy sekretarza mogą być w praktyce interpretowane jako konsekwencja niewłaściwej decyzji personalnej wójta. Prowadzi to do nieproporcjonalnego obciążenia samorządu odpowiedzialnością za działania osoby, która nie została systemowo przygotowana do wykonywania swoich zadań.

Brak systemowych szkoleń dotyczy zresztą wszystkich członków komisji. Szkolenia prowadzone przez urzędników wyborczych miały poprawić ten stan, ale rozwiązanie to się nie sprawdza. Urzędnicy wyborczy pełnią swoje obowiązki dorywczo, często są to osoby bez predyspozycji w kierunku

³ Czapiewski, T. (2025). Poll Workers and the Challenges of Election Management at the Ground Level. Polish Political Science Yearbook, 54(2), 207–220. <https://doi.org/10.15804/ppsy202527>

przekazywania wiedzy i wystąpień publicznych. Sama zaś forma szkoleń członków jest już dziś archaiczna w porównaniu do narzędzi kształcenia wykorzystywanych w innych zadaniach (webinary, nagrania, testy weryfikujące podstawowy zakres wiedzy o zadaniach). Przejście szkolenia powinno być obowiązkowe dla każdego członka okw (pod rygorem obniżenia diety lub odwołania ze składu), nie zaś tylko pustą formalnością.

Jako przykład dobrych praktyk można wskazać Główny Urząd Statystyczny, który przed spisem powszechnym, przeprowadził procesjonalne szkolenia w formie webinarów, były także dostępne materiały do samokształcenia się kandydatów na rachmistrzów spisowych. Działania organów państwa powinny iść w tym kierunku, tak by z jednej strony ułatwić członkom komisji dostęp do wiedzy, z drugiej sprofesjonalizować i weryfikować przeprowadzanie szkoleń.

Zasady zgłaszania kandydatów do komisji przez komitety wyborcze i poszerzenie kręgu kandydatów na sekretarzy

Kolejny pakiet zmian proponowanych w projekcie dotyczy ograniczenia kręgu komitetów uprawnionych do zgłaszania kandydatów do obwodowych komisji wyborczych. Projekt przewiduje, że prawo zgłaszania osób do składu komisji będą miały tylko te komitety, które faktycznie zarejestrowały listę kandydatów (w wyborach parlamentarnych, samorządowych lub do Parlamentu Europejskiego) albo kandydata (w wyborach większościowych, takich jak wybory Prezydenta RP, wójta czy senatora).

Dotychczasowa praktyka ujawniła problem tzw. fikcyjnych komitetów, które nie prowadziły realnej kampanii i ostatecznie nie zgłaszały kandydatów, natomiast zgłaszały osoby do komisji tylko po to, by obsadzić miejsca i uzyskać diety. Zdarzały się również przypadki rejestrowania komitetów wyłącznie w celu wyłudzenia danych osobowych lub niezgodnego z prawem pobierania opłat od kandydatów za zgłoszenie do pracy w komisji wyborczej. UMP pozytywnie ocenia kierunek proponowanej zmiany – zwiększa ona transparentność procesu wyborczego oraz zapewnia większy udział w pracy komisji przedstawicieli komitetów rzeczywiście uczestniczących w wyborach.

Podsumowanie i wnioski

Unia Metropolii Polskich co do zasady podziela cel projektodawców, jakim jest profesjonalizacja prac obwodowych komisji wyborczych i zwiększenie wiarygodności procesu wyborczego. Wprowadzenie funkcji sekretarza komisji może być krokiem w tym kierunku, jednak w proponowanym kształcie projekt może wymagać dopracowania, aby w pełni zagwarantować osiągnięcie zakładanych rezultatów. Kluczowe problemy dotyczą niewystarczającej precyzji regulacji, braku realnego wsparcia organizacyjnego oraz braku systemowego przygotowania osób, które miałyby pełnić nową funkcję.

W ocenie UMP konieczne jest wprowadzenie jednoznacznych i obowiązkowych rozwiązań w zakresie szkoleń dla sekretarzy oraz standaryzacji wiedzy i umiejętności wszystkich członków komisji. Bez tego sekretarz pozostanie figurą formalną, a odpowiedzialność za błędy – zamiast zostać rozproszona i zminimalizowana – zostanie skoncentrowana na organach wykonawczych gmin, które nie dysponują wystarczającymi narzędziami do przygotowania kandydatów.

Niezbędne jest także realistyczne ukształtowanie zakresu obowiązków sekretarza. Nie powinny one wymagać stałej i nieprzerwanej obecności w lokalu wyborczym przez kilkanaście godzin bez przerwy.

Zadania takie jak prowadzenie ewidencji czasu przebywania mężów zaufania powinny zostać przypisane osobom, których obecność w lokalu jest ustawowo zagwarantowana, czyli przewodniczącemu lub jego zastępcy. Jednocześnie obowiązki sekretarza warto skoncentrować na obszarach, w których faktycznie może on wzmocnić profesjonalny wymiar pracy komisji – w szczególności w zakresie przygotowania dokumentacji, komunikacji z organami wyborczymi wyższego szczebla oraz obsługi systemu teleinformatycznego.

Konieczne jest również doprecyzowanie przepisów dotyczących statusu prawnego sekretarza, w tym jego uprawnień pracowniczych i zasad wynagradzania. Jeżeli sekretarz ma przejąć rolę operatora systemu WOW i odpowiadać za kluczowe etapy ustalania wyników głosowania, jego dieta powinna odzwierciedlać poziom odpowiedzialności i wymaganych kompetencji. UMP postuluje podwyższenie stawki sekretarza do 150% stawki przewodniczącego komisji w przypadku nałożenia na niego obowiązków związanych z obsługą systemu teleinformatycznego.

UMP pozytywnie ocenia ograniczenie możliwości zgłaszania kandydatów do komisji wyłącznie do komitetów rzeczywiście uczestniczących w wyborach, co ogranicza zjawisko fikcyjnych komitetów i nadużyć związanych z obsadą komisji. Jednocześnie za konieczne uznaje się poszerzenie katalogu potencjalnych kandydatów na sekretarzy o osoby posiadające wysokie kompetencje prawne i organizacyjne, co jest szczególnie ważne w dużych miastach.

Podsumowując, projektowane zmiany mogą stanowić krok w kierunku profesjonalizacji procesu wyborczego, jednak w obecnym brzmieniu wymagają uzupełnień i doprecyzowania. Dopiero po uzupełnieniu wskazanych luk, doprecyzowaniu statusu i obowiązków sekretarza oraz zapewnieniu systemowego przygotowania do pełnienia tej funkcji będzie można oczekiwać, że nowa instytucja przyczyni się do realnej poprawy jakości prac obwodowych komisji wyborczych. Bez tych korekt spodziewany efekt wprowadzenia ww. regulacji nie zostanie osiągnięty.

Unia Metropolii Polskich
Dyrektor ds. legislacji

Tomasz Fijołek